

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Szeredán 7. Májusban. 1788.

Hadi dologok és történetek.

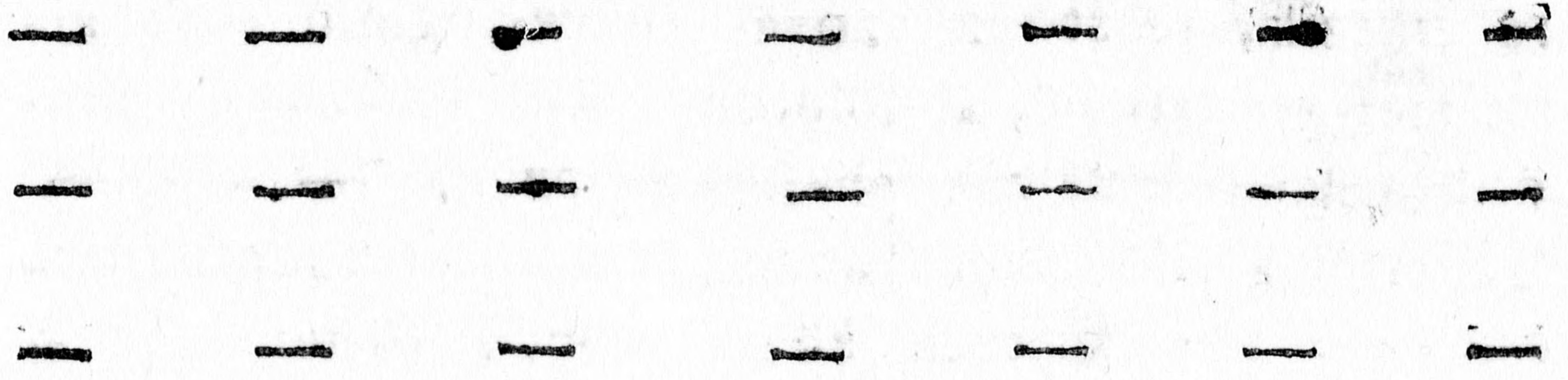
A' Felsőges Uralkodó azoknak a' szökevény ka-
tonáknak, kik el-szökéseken kívül tégéres
hibába nem estenek, körönséges kegyelmét (*Gene-
rál Pardon*) méltóztatott, bizonyos időre igérni és
ki-hirdettetni; mellynek Summáját ide iktatjuk: A'
Római Tsászári Királyi és Apost. Felsőgtől adatik
mindeneknek tudtokra; hogy mind azoknak, a' kik ő
Felsőge katonai vagy hadi szolgálataiból el-szökte-
nek, ha az el-szökésen kívül tetemes hibában nem része-
sültenek, azok akár hazafiak, akár idegen nemzetebéli-
lé-

légyenek, és eddig akár hól mulattanak légyen; el-
szökésbéli hibájok örökös feledékenységhen megyen,
és nékiek közönséges kegyelem adatik: ugy mind-
azáltal, hogy ezen kegyelmes rendelés ki-adattatá-
sának napjától fogva u. m. 1788-dik esztendőben
Májusnak I ső napjától fogva 12-hónapok alatt, ha
viszsa térnek, vagy a' Tábornál, vagy az Ország-
ban lévő hivataloknál, vagy az Országon kívül lé-
vő Követeknél jelentvén, ezutáni hűségre magokat
kötelezték, és e' fzerént minden szemre hányás, bün-
tetés és gyalázat nélkül elébbeni szolgálatajokba fo-
godtatnak: értetnek pedig csak azok, kik ezen ki-
hirdetes napja előtt akármikor, és nem ez után
szöktének-el; mert a' kik vagy ezután vetemednek
hitefzegett el-szökésre, vagy a' fel-tett 12. hónap
alatt nem jelentik magokat, azok az eddig gyakor-
lott hadi büntetés alá lesznek rekesztetve. Ezen
közönséges kegyelem mostan a' maga tökéletes ere-
jében ígértetik, és minden Vezéreknek, Obesterek-
nek, Tiszteknek hirdettetik, hogy ha a' ki-szabott
12-hónapok alatt magokat ilyenek jelentének, tehát
azok ezen Felséges rendelésben ígért kegyelemmel
élhelsenek, és mindennemű büntetéstől szabadok lé-
gyenek. Kült Bétsb Májusnak I-ső napján 1788-
dikban. — Moldovában *Botsari* Várofsának lakokos-
fai, az Erdődi Húszár Sereg' Obesteréhez *Fábrihoz*
menvén, kérték őtet, hogy őket a' maga óltalmába
vegye, melyet ez meg-is ígért nékiek, és Apr. 22-
dikén 2 Kompánia gyalogsággal, 2 Osztály Húszá-
rokkal és két ágyúkkal *Botsari* felé el-is indúlt, de
Ibrahim Bafa, a' ki már azon Városba bé-szállott
vala: ezt észre vévén, edgy órányi járó földre az
Obesternek eleibe ment bizonyos számú Jantsárokkal
és

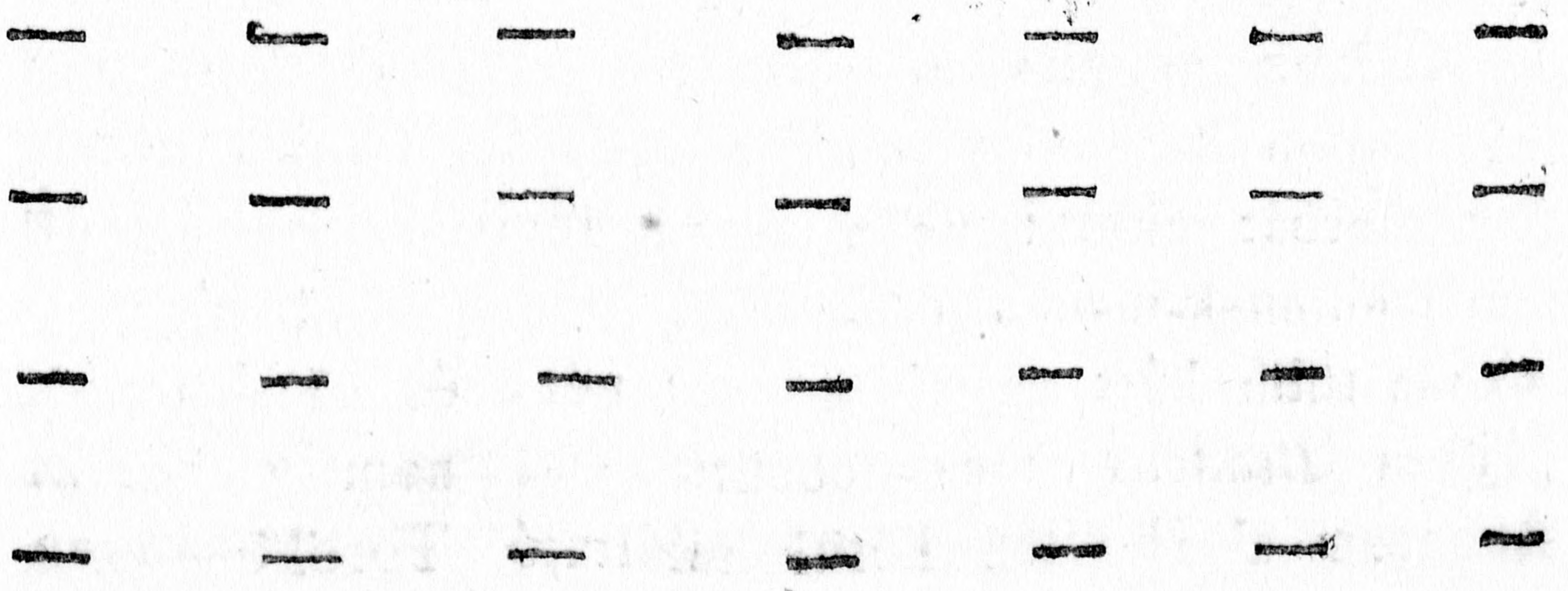

és Spáhifokkal, kiket a' mi stuttzos katonáink meglátván, egy hid mellől kezdettek rájuk keményen tüzelni, az alatt az Obester katonáival a' hidon által költözött, és olly formán kezdette az ágyú-golyóbifokat küldözni a' Törökökre, hogy azok *Ibrahimmal* edgyütt meg-futamodtanak. Ekkor az említett *Fábri Obester* kezdvén őket kergetni, a' Városba visszfa mehetéstől meg-akadályoztatta, hanem más-felé kellett a' Törököknek magok meg-maradásának okáért szaladni: és így az Obester tsengő szerfzámokkal a' Városba bé-menvén, maga katonáit e-béden meg-vendégelte azon eledelekből, mellyek a' Törökök számára főzettek vala. Ezen *Erdödi Húszárok* Móldovából 300 Törököt fogva küldöttek Bukovinába Hertzeg *Kobúrghoz*.

A' ki többet akar irni Ujságjába

Mint más, lám mint benne marad a' Rostába!

szemefen vigyáznak az alkalmatosságra, hogy azokat, a' kik Dubitzát ostromolják hátulról meg-támadhassák: ezeknek meg-akadályoztatására az említett Hertzeg *Liktenstáin* két tsoport katonaságot küldött: edgyiket *Kinszki* Sergebéli Obester Báró *Rubenhoven* keze alatt a' *Brédári* és *Kosarátzi* út felé; a' másikat a' Gréven Seregbéli Májor *Skáritza* keze alatt bal-kézre a' *Bányalukáról* jövő út-felé. Midőn ezen utolsó tsoport egy dombra akarna fel-indulni, mintegy ezer foból álló többnyire lovas Törökök, mondha atlan hirtelenséggel rohantanak rájuk, és támadták-meg őket; melly alkalmatossággal a' Banátusi Regementből 156-ton estenek-el; ezek között *Mandel* és *Rebráka* Kapitányok Fő Hadnagy *Volgemuth*, Hadnagy *Kronenfels*, és Zászló tartó *Rátsebi*: a' Gréven Húszárokból itt egy káplár és 6 köz-legények sebesítették meg. A' Törökök közül, kik ezen tsata után mingyárt visszafra tértenek, sokan estenek-el, nevezetesen a' *Brédári Bégnek* a' fia itt a' tsata-piatzon halva maradott. — Folytattatta ugyan Hertzeg *Liktenstáin* következő napon is *Dubitzának* ostromlását, sőt már a' kő-falaknak romlásain bé-is szándékozik vala rontani, midőn a' Várban lévők, nagy 'sivalkodások és dühöségek között a' kő-falnak tsorbáján ki-rohanván, egy felől a' mi Sergeinket meg-támadták; éppen azon órában érkezett-el *Bányaluka* -felől-is a' Török segítség *Dubitzának* óltalmazására, sőt a' körül való helységekből hirtelen annyi Törökség gyülekezett öszve, hogy azoknak száma a' 12-ezeret könnyen meghaladta, kik minden-felől körül vévén a' miénket, nevezetesen igyekeztek a' több Sergeinkel lehető közösüléstől el-rekeszteni; itten tehát a' sík me-
zón

zón egy 3-óráig tartott véres ütközet támada: melyben mindazáltal a' miéink olyan el-tökélt vitézséggel viaskodtanak, hogy még azon dühös pogányság sem szenvedhette tovább, hanem a' Várba visszafra kellett húzni magokat. De azonban meg-értvén Hertzeg *Liktenstáin*, hogy a' Törököknek még nagyobb számu segittségek volna érkezőbe, April. 25-dikén éjszaka az Unna vizén által költözvén a' *Dubitz* és *Bátsin* között lévő domb tetejére szállott Sergével, hogy onnan a' határ széleket a' Törökök bé-ütése ellen óltalmazza, és mikor ideje lesz, *Dubitzának* el-kezdett ostromát folytatása. Ezen ütközetben meg-sebesültek Generál *de Vins* két lövés által, Generál-májor *Schlaun* haláloson, Generál-májor *Khunnak* a' karját, és a' bal-lábát a' golyóbis el-szakasztotta, a' Táitsmáiszter Seregbéli *Oberstlájdnánt Rosenbergnak* a' bal-lábát egy fel-ugrott golyóbis meg-sebesítette, Kapitány *Matzoki* pedig a' Práisz Sergeből el-esett: a' kik még alsóbb Tisztek és köz-emberek közül el-estének, vagy meg-sebesítettének, azokat ezután szám vagy név-szerént meg-fogjuk irni. A' Törökök közül mennyin estenek légyen-el, most nem tudatik; de a' mi szüntelen tartott tüzelésünk, és nevezetesen az Eszterházi Miklós Sergebéli edgy osztály, ugy szintén a' Bánátusi határ Regementből egy Batáliom, álhatatos vitézség által, fegyveres és bajonétos kézzel, az ellenségen Keresztul rontván; kétség kívül a' Törökökből nem keveset ejtettének-el. — Apr. 12-dikén Gróf *Vartensleben* által Oláh-országba küldetett Gréfen Seregbéli Kapitány *Smidt*, *Bálta Isverna* nevü helységeken túl *Tismanánál* talált adó pénzszedő Seregre, melly egy Bojérból, egy Agából, és

és 40 Arnótokból áll vala, ezek közül 7 embert és 8 lóvakat el-fogott, a' többi pedig el-fzaladtanak. — Ugyan Gróf *Vartenslébentöl* küldetett Banát. Se-regbéli Májor *Oesterreicher*, a' *Bája di Rainai Ka-stélyt* el-foglalván, abban egy rézből öntött, egy fontos golyóbisu ágyut talált. — A' Gallitziai szé-széleken az időnek akkori Aprilisi fanyarusága arra vette Hertzeg *Kobúrgot*, hogy katonáit kiméllvén a' *Rárentzénél* hozott Táborát fel-szedesse, és mig az idő engedelmeskedik, a' liniába visszfa vonúljon. — Hertzeg *Koburgtól* Apr. 21-dikén költ tudósítás szerént, a' *Botusánban* lévő *Erdödi Húszárok* *Obe-sterre Fábri Ur*, a' mint felyebb-is említettük *Ibra-him Basát* a' *Lárga* határáról el-kegetvén, Húszár-jaival *Jassi*-felé bellyebb nyomúlt: *Ibrahim Basa* eddig elsőben *Bulbokába*, azután pedig *Ismael*-felé visszfa húzta magát, de majd a' *Móldovai Vajdával* magát edgyesítvén, más úton az *Erdödi Húszárok*-ra ütött. Itt a' *Móldovai Vajda* vagy *Fejedelem* minden bágásiájával, tselédivel, és sok katonáival el-fogatott és *Csernovitzba* küldetett. Ezen alkal-matossággal az *Erdödi Húszárok* az ellenség közül 43-at aprítottak öszve, és azokat ugyan ök a' tsata piatzon halomba rakván el-temették; a' több el-este-ket pedig és meg-sebesítettéket a' *Törökök* magok szekereiken el-vitték. Ugy iratik, hogy a' mi Húszá-raink közül itten csak 2-ember és 5-ló esett-el; 12-legény pedig és 3-lovak meg sebesítették. (**)
Meg-érdemli a' múlt levelünkben említett, Kapitány *Dedovits*, húségesen folytatott és vitézül le-tett éle-téért, hogy az ő emlékezetét még egy-néhány szó-val meg-ujjitsuk: meg-külömböztette vala ez magát érdemei által. Jártas volt mint a' hadi mint az e-
gyéb

gyéb tudományokban és nyelvekben, tudta a' Stá-
tuft és gazdasághoz illő dolgokat, jó katona és a'
mellett jó Keresztyén vala, mellyért méltán az e öl-
járótól és alatta valóitól különösen szerettetett. E-
zen szerentsétlen Kapitány egy gollyóbis által halá-
los sebbe ejtetvén, arany óráját által adta maga ka-
tonáinak magánál lévő pénzével edgyutt, hogy a'
Kompaniájábéli legények között fel-osztassék, és ő-
ket magok életek 's betsületek meg-tartására akkor-
is haldokló nyelvével intette. Ekkor el-távo-zván
töle katonai, egy a' többi közül távol könyves
szemekkel meg-állott, hogy Kapitányjának ki-mene-
telét láthassa, és látván, hogy egy Török ki-vont
kardal közelitene a' haldokló-felé, hogy annak fe-
jét végye; azon Törököt meg-lötte: de csoportoson
jövén a' Törökség, kételenített ezen katona-is el-
távozni, és távolról nézni, hogy a' Kapitányjának
fejét és köntösét a' kegyetlen Pogányok el-vitték,
kinek fejét az után Szabátsban karoba ütötték, és
Szabátsnak meg-vételekor-is ott találtatott.

A' F. Ts. és Királyi Tábornál még ezen F.
Rendelés-is közönségesé tétetett vala: Azok az ál-
tal *szökök*, kik a' Portánál szolgálatot vállalnak;
ha meg-fogottatnak, leg-ottan fel-akasztassanak. A'
Keresztény Török Jóbbágyok, ha a' miéink által
ugy fogottatnak-el, hogy azoknak kezekben Keresz-
tényre fogott fegyver találtatik, ha alkalmosok, Re-
gementekre osztassanak katonának; ha nem alkalmaz-
tassanak közönséges dologra. Minden más Keresztények
pedig, kik nem Török Jóbbágyok, hanem valamely
más idegen Keresztény Hatalmosága, 's ugy fogot-
nak-el, hogy azoknak fegyver találtatik kezekben,
ezek hóltig-való hajó-huzásra küldtetnek.